

Åsne Ranheimsæter, Tove Sommervold
og Tormod Areson Stauri

Trepartsamtalen,
et praktisk bidrag til en
profesjonsrettet lærerutdanning?

Høgskolen i Hedmark
Rapport nr. 6 – 2011

Fulltekstutgave

Utgivelsessted: Elverum

Det må ikke kopieres fra rapporten i strid med åndsverkloven og fotografloven eller i strid med avtaler om kopiering inngått med KOPINOR, interesseorgan for rettighetshavere til åndsverk.

Forfatterne er selv ansvarlige for sine konklusjoner. Innholdet gir derfor ikke nødvendigvis uttrykk for Høgskolens syn.

I rapportserien fra Høgskolen i Hedmark publiseres FoU-arbeid og utredninger. Dette omfatter kvalifiseringsarbeid, stoff av lokal og nasjonal interesse, oppdragsvirksomhet, foreløpig publisering før publisering i et vitenskapelig tidsskrift etc.

Rapporten kan bestilles ved henvendelse til Høgskolen i Hedmark. (<http://www.hihm.no/>)

Rapport nr. 6–2011
© Forfatterne/Høgskolen i Hedmark
ISBN: 978-82-7671-823-2
ISSN: 1501-8563

Høgskolen i Hedmark

Tittel: Trepartsamtalen, et praktisk bidrag til en profesjonsrettet lærerutdanning?			
Forfattere: Åsne Ranheimsæter, Tove Sommervold og Tormod Areson Stauri			
Nummer: 6	År: 2011	Sider: 50	ISBN: 978-82-7671-823-2 ISSN: 1501-8563
Oppdragsgiver:			
Emneord: PIL-prosjektet, lærerutdanning, praksisplan, trepartsamtale			
Sammendrag: Det nasjonale PIL-prosjektet arbeider med utviklingen av praksissamarbeidet innenfor flere lærerutdanninger. Hovedintensjonen med prosjektet er å bidra til å skape en mer praksisforankret lærerutdanning. Denne delrapporten har oppmerksomheten rettet mot praksis i allmennlærerutdanningen, men resultatene har relevans også for den nye grunnskolelærerutdanningen. Rapporten vår beskriver erfaringer fra et utviklingsarbeid ved Høgskolen i Hedmark for å bedre det faglige og praktiske samarbeidet mellom de to hovedaktørene i norsk lærerutdanning, høgskolens faglærere og grunnskolens praksislærere. Vi reiser spørsmålet om hvordan de to arenaene i lærerutdanningen sammen kan fremme en helhetlig og praksisnær utdanning. De synspunktene og resultatene vi redegjør for, har sin empiri fra intervju med praksislærere og studenter ved Høgskolen i Hedmark 2008–2010. Vi har ved vår høgskole prøvd ut en ny modell for praksis der den såkalte trepartsamtalen går inn som et helt sentralt element. De tre aktørene i trepartsamtalen er lærerstudenter, praksislærere og faglærere fra høgskolen. I intervjusamtalene reflekterte de tre partene omkring praksisplanen, trepartsamtalen og mulige måter å forbedre samarbeidet mellom høgskolen og praksisskolen, og vi gjengir noen av konklusjonene nedenfor: <ul style="list-style-type: none">• Likeverdighet mellom de to lærergruppene må etterstrebes, og vi må understreke overfor studentene at begge parter er lærerutdannere• Studentene må få møte både faglærer og praksislærer tidlig i første semester• Førsteårsstudentenes ønske om undervisning i rent metodiske grep må tas på alvor av faglærerne på høgskolen• Partene må møtes hyppigere enn i dag, og informasjonsflyten må bedres• Partene må kjenne hverandres planer og være fleksible i felles planlegging			

- Et utvidet og forpliktende samarbeidsmønster må forankres både i høgskolens og partnerskolens planer
- Det må legges til rette for at faglærer får møte sitt eget fag i praksismøtene på skolene
- Trepartsamtalen må ha et tydelig faglig-didaktisk innhold i tillegg til det generelt pedagogiske
- Ambisjonsnivået i praksisplanene må ikke overstige mulighetene for gjennomføring
- Prosjekter må ikke være avhengig av ildsjeler for å videreføres

Hedmark University College

Title: The «three part conversation», a practical contribution to a professionally oriented teacher education?

Authors: Åsne Ranheimsæter, Tove Sommervold and Tormod Areson Stauri

Number: 6

Year: 2011

Pages: 50

ISBN: 978-82-7671-823-2

ISSN: 1501-8563

Financed by:

Keywords: The PIL Project, Teacher Education, Teacher Training, «The three part practice meetings»

Summary: The national PIL project is working with the practice collaboration within various areas of teacher education. The main intention of the project is to help develop a teacher education more related to teaching practice. This preliminary report has its attention on teacher practice in «general teacher education», but the results from it have relevance for the new primary school teacher education as well. Our report describes results from a developmental study at The Hedmark University College (HUC) in order to improve the cooperation between the two key players in Norwegian teacher education, i.e. the college teachers and the teachers at the primary schools. We raise the question whether these two parts in teacher education together are able to promote an education more unified and related to practice. The views and results that we explain originate from teachers having been interviewed at schools and from students at HUC 2008-2010. We have tried out a new model for practice where the so-called «three part conversation» is a basis. The three groups of persons in this conversation are college students, teacher trainers and teachers at HUC. These interviews revealed interesting reflections concerning the schedule for the teacher training periods, the «three-part conversation» and possible ways of improving the cooperation between HUC and the primary school teachers supervising student teachers.

- Equivalence between these two groups of teachers must be the rule, and we need to stress that both parts are teacher educators
- Students must get the possibility to meet both the teacher at the college and the teacher training teacher early in the autumn semester
- First year students' wishes to be taught in instructional methods exclusively must be taken seriously by the college teachers

- The teacher groups need to meet more frequently than today, and the information flow must be improved
- The groups of teachers must get to know each other's plans and be flexible in their common planning
- An extended and binding pattern for co-operation should be related both to college and teacher training school planning
- It must be standard procedure that a college teacher is present at those meetings where his/her special subject is being discussed
- The «three-part conversation» must have a clear scientific-didactic content in addition to general pedagogy
- The ambition level in teacher training should not exceed the possibilities for implementation
- Projects should not depend on the efforts of activists to be continued

INNHOOLD

1. Innledning	9
2. Utdanningspolitisk bakgrunn	10
3. Undersøkelsen	13
Metode	13
Samarbeid og ny plan for praksis	15
Trepartsamtalen	17
4. Resultater fra intervjuene	20
Praksislæreres synspunkter på partnerskolesamarbeidet	20
Skolens og rektorenes rolle	21
Praksislærers og faglærers rolle	22
Praksislæreres og studenters synspunkter på trepartsamtalene	23
Trepartsamtale 1	24
Trepartsamtale 2	25
Trepartsamtale 3	28
5. Drøfting	30
Her- og nå- eller et livslangt perspektiv?	30
Samordning og koordinering	31
Studenters oppfatninger av samarbeidet	32
Trepartsamtalene	34
Avsluttende betraktninger	35
Litteratur	38
Vedlegg	39

1. INNLEDNING

PIL-prosjektet (Praksis som integrerende element i lærerutdanningen) ble startet opp i 2006, og er et landsomfattende utviklingsprosjekt finansiert av Kunnskapsdepartementet. Prosjektet er praktisk orientert og søker å utvikle gode modeller for praksisopplæringen innen flere lærerutdanninger. En overordnet intensjon er å utvikle relasjoner som kan bidra til å realisere en mer praksisforankret lærerutdanning. Prosjektet skal bidra til erfaringsspredning og nettverkssamarbeid mellom ulike institusjoner og miljøer, lokalt, regionalt og nasjonalt. Ulike former for forpliktende partnerskap mellom høyskole/universitet på den ene siden og barnehage/skole og barnehageeier/skoleeier på den andre, er en sentral del av det nasjonale PIL-prosjektet. Kjernen i prosjektet er fem lokale utviklingsprosjekter forankret i hver sin lærerutdanningsinstitusjon, med barnehager og/eller skoler som aktiv samarbeidspartner. Høgskolen i Hedmark er en av disse institusjonene, og har vært en del av prosjektet siden 2009.

2. UTDANNINGSPOLITISK BAKGRUNN

Sentrale skolemyndigheter har lenge ønsket å styrke forskingsinnsatsen rundt praksisfeltet ved å hente inn kunnskap om profesjonsutøving og profesjonsutdanning, blant annet for å gjøre den didaktiske kompetansen hos lærerstudentene bedre. PIL-prosjektet plasserer seg slik i et større bilde. «Kunnskapsutvikling i profesjonsutdanning og profesjonsutøving» (KUPP) kom i stand i 2000, og var et eget program i Norges Forskningsråd. I programplanen blir det understreket at det var et stort behov for å utvikle FoU-virksomhet som et bidrag til forskningsbasert kunnskap om profesjonsutdanning og profesjonsutøving.

I det siste har debatten om lærernes kompetanse tatt seg opp på ny. Til grunn for en slik debatt ligger blant annet de relativt svake prestasjonene i internasjonale elevundersøkelser. Debatten om svake elevprestasjoner ender i sin tur ofte i kritikk av lærerutdanningen. Bakgrunnen for PIL-prosjektet er blant annet NOKUTs evaluering av og kritikk av allmennlærerutdanningen. NOKUT-utvalget er uroet over den økende differensieringen og fragmenteringen av denne utdanningen, og etterlyser en større helhet og sammenheng mellom teori og praksis. Erfaringer fra praksis må komme sterkere inn i lærerutdanningen. Utdanningen må generelt profesjonaliseres i tillegg til å bli styrket faglig. Kritikken av lærerutdanningen har også resultert i en fornyelse av utdanningen, og den nye todelte grunnskolelærerutdanningen søker å utvikle en helhetlig og skolenær lærerutdanning med en styrking av enkeltfagene. Målet er å sikre både høy akademisk kvalitet og høy profesjonsrelevans.

Spørsmålet om kvaliteten i den nye lærerutdanningen er allerede under utredning. I SINTEFs første delrapport om kvaliteten i utdanningen og hva som skal til for å forbedre denne, går det utvetydig fram at det

viktigste enkeltelementet er «ønsket om å styrke samarbeidet mellom de som driver undervisningen ved lærerutdanningene og de som står for praksisopplæringen i skolene» (Finne m.fl., 2011, s. 3). Denne foreløpige konklusjonen underbygger PIL-prosjektets legitimitet.

Det er imidlertid ikke bare i Norge at behovet for analyse og fornyelse av lærerutdanningen har meldt seg. Det har foregått – og foregår – et omfattende reformarbeid av lærerutdanningene i de fleste nordiske landene. Dansk og svensk lærerutdanning har som den norske vært utsatt for kritikk. I Danmark er det som hos oss offentliggjort et evalueringsprogram (EVA, 2003), som har hatt til formål å avdekke om lærerutdanningsreformen virker etter hensikten. I evalueringsrapporten er det særlig den forskningsbaserte undervisningen som etterlyses, men også styrking av fagene. EVA peker på at det er vanskelig å få samarbeidet mellom teori og praksis til å fungere, og utdanningen blir kritisert for i for stor grad å overlate ansvaret for integrasjon og syntesedannelse av fag og praksis til studentene selv. De færreste studenter makter å skape sammenheng selv, og må ha hjelp til denne syntesedannelsen.

I forbindelse med det landsdekkende PIL-prosjektet har Høgskolen i Hedmark ønsket å gå veier som kan fremme og styrke sammenhengen mellom praksisen til studentene og fagstudiene deres ved høgskolen. I arbeidet med studentene har vi derfor fra starten av prøvd å fremme forståelsen for at lærerutdanningen foregår på to arenaer, på høgskolen og i praksisfeltet. Vi har prøvd å vise at både faglærere og praksislærere er likestilte lærerutdannere som sammen vil hjelpe studentene med å binde den teoretiske og praktiske undervisningen sammen, og slik forberede dem for en profesjon. Høgskolen har derfor i første omgang søkt å styrke samarbeidet med utvalgte partnerskoler. Dette er skoler som har en flerårig avtale med høgskolen om praksisopplæringen.

Vår rapport tar utgangspunkt i et utviklingsarbeid i forbindelse med en ny plan for praksis ved vår høgskole. Da denne planen skulle utvikles, så vi til Danmark for inspirasjon. Danskene hadde jo også fått sin lærerutdanning evaluert og var i gang med tiltak for å forbedre denne. Vi hadde fått øynene opp for at Skive Seminarium/Professionshøjskolen VIA University College på Jylland arbeidet med liknende problemstillinger

som vi gjorde. I 2007 gjennomførte de et forsøks- og utviklingsarbeid som et bidrag til en mer integrert lærerutdanning. Et sentralt element i dette arbeidet var trepartsamtalen. Dette er en samtale mellom studentene i en praksisgruppe, deres praksislærer og deres kontaktlærer fra høgsolen/seminariet. Formålet med trepartsamtalen beskrives slik av Fritz Hedegaard Eriksen og Henrik Lundsted Nielsen (2008, s. 4):

- at kaste lys på én eller flere udvalgte problemstillinger knyttet til det aktuelle praktikforløp
- at studere sammenstødet mellom teori og praksis i arbeidet med centrale forhold i professionsudøvelsen

Hovedintensjonen med den nye planen for praksis er også ved HH å legge til rette for møtepunkter der praktiske og teoretiske erfaringer og innsikter kan drøftes. Helt sentral i planen er trepartsamtalen slik vi har utformet den etter mønster fra Skive seminarium. Ved HH er trepartsamtalen et møte mellom studentene i en praksisgruppe, en praksislærer og en kontaktlærer fra høgsolen. Formålet er å kaste lys over et praksisforløp, og studere sammenhengen mellom teori og praktiske erfaringer som gjelder sentrale punkt i yrket. Evalueringen av dansk lærerutdanning påpekte at det i stor utstrekning hadde vært overlatt til den enkelte student å integrere teoretiske og praktiske innsikter. Med trepartsamtalen skulle studenten sikres et refleksjonsfellesskap som kunne hjelpe den enkelte med syntesedannelsen. Dette er også en intensjon for utviklingen av trepartsamtaalen ved vår høgsolen. Det er verdt å nevne at selv om vårt arbeid med utvikling av praksisplanen og trepartsamtalen var konsentrert om den daværende allmennlærerutdanningen, er mange av de erfaringene som er gjort relevante også for de nye grunnskolelærerutdanningene.

3. UNDERSØKELSEN

Det overordnede målet for dette prosjektet har vært å prøve ut framgangsmåter som kan bidra til å styrke sammenhengen mellom studentenes praksis og deres studier ved høgsolen. Samarbeidet mellom høgsolen og praksisfelt er studert innenfor rammene av norskfaget, siden dette er forskergruppas eget fag. Vi har særlig vært opptatt av å se på hvordan den nye praksismodellen kan bidra til større faglig-didaktisk integrering mellom praksisopplæringen og fagstudiet.

I denne delen av rapporten vil vi gå nærmere inn på studenters og praksislæreres synspunkter på samarbeidet, slik de har kommet til uttrykk gjennom intervju samtaler. I tillegg vil våre egne oppfatninger om integreringen komme fram gjennom presentasjon og drøfting. Utgangspunktet vårt har vært en ny praksisplan med en ny organisering av samhandlingsmønstrene mellom studenter, praksislærere og faglærere. Kvaliteten på innholdet må også sikres, og det er innholdet i møtepunktene mellom de tre aktørene som har vært av størst interesse for oss å undersøke. Greier partene å utvikle en felles forståelse for hva det vil si å drive opplæring til lærerprofesjonen? Hvordan implementerer vi praksisplanen på de to arenaene studentene beveger seg innenfor? Dette vil bli beskrevet og drøftet i det følgende, men først gir vi en kort redegjørelse for måten vi har samlet inn våre data på.

Metode

Datamaterialet som denne rapporten bygger på, er samlet inn i tilknytning til praksisperiodene for to kull førsteårsstudenter ved allmennlærerutdanningen våren 2009 og våren 2010. Fem praksislærere fra tre ulike

partnerskoler deltok i prosjektet. Tre av lærerne har vært med begge årene, mens to lærere var med ett år hver. For anonymitetens skyld er alle praksislærerne omtalt som «han» videre i rapporten. I alt 30 studenter deltok i prosjektet. Grunnen til at vi har intervjuet *førsteårsstudenter* og praksislærerne deres, er at høgsolen ønsket å finne mer ut om hvordan den nye modellen virket fra det første året den ble tatt i bruk.

Hovedtilnæringsmåten er halvstrukturerte gruppeintervju. Samtalene ble transkribert. Vi intervjuet til sammen 14 studenter og fire praksislærere det første prosjektåret, 16 studenter og fire praksislærere det andre året. Alle intervjuene ble gjennomført like i etterkant av en praksisperiode. I intervjuene ønsket vi primært å rette oppmerksomheten mot struktur og innhold i *trepartsamtalene*. Respondentenes svar viser imidlertid at de er minst like opptatt av strukturer som strekker seg utover de tre fastlagte samtalene. Derfor har vi gitt plass i rapporten til synspunkter som dreier seg om flere sider ved praksissamarbeidet. I tillegg til intervjusamtalene har vi gjennomført de oppgavene som ligger til kontaktlærerfunksjonen, og har blant annet observert hver våre basisgrupper minst én gang i hver praksisperiode. Refleksjoner fra praksisobservasjonene vil ikke bli nevnt eksplisitt i analysen. Likevel vil disse observasjonene spille en rolle i våre vurderinger og konklusjoner, ettersom de er en del av våre samlede erfaringer med teori-/praksissamarbeidet.

De innledende møtene med praksislærerne hadde vi i august 2008, før partnerskolenes og høgsolens årsplaner var endelig bestemt. Samarbeidsmøtet hadde som målsetting å få til en så god forbindelse som mulig mellom de fagemnene som studentene ville møte i norskfaget i praksis, og de norskfaglige emnene høgsolen skulle undervise i første studieår. På et nytt samarbeidsmøte i januar 2009 utformet praksislærere og faglærere i fellesskap en praksisoppgave om elevtekster, som studentene skulle samle inn stoff til og arbeide med i løpet av praksisperioden i vårsemesteret. En justering av denne oppgaven ble foretatt året etter, også denne gangen i tett samarbeid mellom kontaktlærer- og praksislærergruppa tilknyttet prosjektet. De to praksisoppgavene i norsk finnes som vedlegg nr. 1 og 2 bak i rapporten.

Ettersom vi selv er deltakere i det samarbeidet som gruppeintervjuene dreier seg om, kan deler av intervjuene betraktes som samtaler mellom de ulike partene, der *alle* partenes synspunkter på et tema blir belyst, ikke bare de intervjuedes. Vi er altså på samme tid både forskere/intervjuere og selv deltakere i den praksisen som diskuteres. Likevel dreier intervju-materialet seg hovedsakelig om studenters og praksislæreres synspunkter, ettersom intervjuguidene er utformet med tanke på å få disse to aktørene til å formulere seg om sitt syn på praksissamarbeidet. (Intervjuguidene finnes som vedlegg 3–6 i denne rapporten.)

Samarbeid og ny plan for praksis

Høgsolen i Hedmark har ønsket å gå nye veier for å fremme og styrke sammenhengen mellom praksisen til studentene og fagstudiene deres ved høgsolen. Høgsolen har forsøkt å møte intensjonene om et tettere samarbeid om studentenes utdanning på en praktisk måte ved at man i første omgang styrker kontakten med utvalgte partnerskoler, dette er som nevnt grunnskoler som har en flerårig avtale med høgsolen om praksisopplæringa. I kriteriene for valg av partnerskoler er blant annet disse holdningene framhevet: Skolens ansatte må ha et felles ønske om å være partnerskole, og de må se på seg selv som lærerutdannere. Skolens ledelse deltar aktivt i samarbeidet med høgsolen, og tar ansvar for praksisorganiseringen ved egen skole. Partnerskoleavtalen legger blant annet opp til at praksislærere skal kunne bidra i høgsolens utvikling av fagplaner. Det er også bestemt at praksislærere ikke skal ha undervisning tirsdag ettermiddager, for at de skal kunne drive samarbeid med høgsolen. Høgsolen kan på sin side bl.a. bidra med kurs, etter- og videreutdanning for praksislærere.

Som et ledd i arbeidet med å styrke samarbeidet mellom de to utdanningsarenaene har høgsolen utviklet en ny plan for praksis. Denne er ment å være et total-dokument der all grunntenkning og all relevant informasjon rundt studentenes praksis skal være å finne. Planen spenner derfor fra mer filosofiske betraktninger rundt lærerstudentenes tre læringsarenaer i kapittel 1 til den ytre organiseringen av praksis i kapittel 2. Planen bygger sitt læringssyn på *Rammeplan for allmennlærerutdanning*

(Kunnskapsdepartementet, 2003), som beskriver tre læringsarenaer, nemlig praksisfeltet som læringsarena, fagstudiet som læringsarena og samhandling, utforskning og refleksjon som læringsarena. Planen for praksis er utviklet ut fra et uttalt krav om å styrke studentens *tredje læringsarena*, «samhandling, utforskning og refleksjon».

Høgskolen har et bredt utvalg av praksisskoler å samarbeide med om studentenes praksis, og har utviklet en egen plan for praksis, *Plan for praksisopplæring 4-årig lærerutdanning*. Dette er et styringsdokument som har som mål å gi presise og detaljerte opplysninger om hva praksis skal inneholde, og er et paralleldokument til *Studiehefte 4-årig lærerutdanning*, som inneholder opplysninger om de enkelte *studiefagene* i lærerutdanningen. Men også i dette dokumentet har en opplysninger som gjelder praksisordningen, noe som viser at studieheftet om lærerutdanningen og planen for praksisopplæring har felles grunntenkning.

Praksisplanen er ordnet i kapitler der de sentrale områdene rundt praksis blir behandlet enkeltvis. Til de ytre rammene for praksis kan nevnes hvor store praksisgruppene skal være, informasjon om førpraksismøter og andre møter, f. eks. praksismøtet på skolene i praksisperioden. Når det gjelder innholdselementene i praksis, kan nevnes opplysninger om hva praksis i hvert studieår skal inneholde og ganske detaljerte opplysninger om trepartsamtalene og profesjonsseminarene i etterkant av hver praksisperiode. Her blir det gjort tydelig rede for størrelsen på basisgruppene, hvor store seminargruppene på profesjonsseminarene skal være og for primæroppgavene til praksis- og kontaktlærerne.

Særlig når det gjelder trepartsamtalene har planen for praksis detaljert og styrende informasjon. Denne styrende informasjonen er mest konsentrert rundt de *ytre* rammene for samtalene, og mindre rundt det faglige innholdet. Derfor kan det i informasjonen for trepartsamtale 2 på praksisskolen hete: «Samtale rundt dagens undervisningsøkt. (...) Samtale om fokuspunkter og aktuelle problemstillinger til profesjonsforum. Hvilke erfaringer og problemstillinger er blitt viktige for studentene og som har allmenngyldig interesse?»

At planen for praksis har et rammemessig preg, forhindrer ikke at den beskriver noen fokuspunkter av mer faglig karakter. Det meste av innholdet i denne planen bærer likevel preg av å være en beskrivelse av de ytre rammene for basisgruppene virksomhet på praksisskolen. Planen vektlegger sterkt at studentenes praksis er et *samarbeidsprosjekt* der praksislærer, kontaktlærer og basisgruppe er de mest sentrale aktørene. Et helt kapittel i planen omhandler de oppgaver som disse tre hovedaktørene har. Disse oppgavene er ordnet i kulepunkt for hver av de involverte partene, både for de tre mest sentrale og de to mer perifere, praksisadministrasjonen på høgskolen og skolelederne ved praksisskolene.

Trepartsamtalen

HHs nye praksismodell er, som tidligere nevnt, utviklet blant annet etter mønster fra Skive Seminarium i Danmark. Der gjennomføres én trepartsamtale i løpet av en praksisperiode, og møtet avholdes på praksisskolen i praksisperiodens tredje uke. I den ca. to timer lange samtalen møtes praksispartiet, praksislæreren og seminarielæreren til en drøfting av en eller flere utvalgte konkrete problemstillinger knyttet til det aktuelle praksisforløpet. Grunnen til at disse tre partene bringes sammen, er at man har en tro på at de «(...) i kraft af deres forskellige udgangspunkter kan kvalificere forståelsen af den problemstilling, der er sat fokus på» (Jensen, 2007, s. 12). I samtalen er man spesielt opptatt av å sette ord på hvordan studentene gjør bruk av sine innsikter fra seminarieundervisningen i møtet med skolens krav, og motsatt, hvordan skolens faktiske utfordringer gjøres til tema for analyse og begrepsdannelse.

Hovedintensjonen med vår nye praksisplan er å legge til rette for en faglig trepartsamtale lik den de har utviklet i Danmark. Vi har hatt et tilsvarende kontaktpunkt også i tidligere praksisplaner (det såkalte «praksisbesøket»), men i den nye planen er samtalene mer formalisert, blant annet med tydelige instruksjoner for samtaleinnhold og rollefordeling. Hos oss gjennomføres det tre trepartsamtaler knyttet til praksis i løpet av det første og andre studieåret. Den første samtalen er lagt til førpraksisdagen på høgskolen, etter at praksisadministrasjonen har gitt studentene informasjon i plenum. Den andre er å finne på skolen i praksisperioden, og

den siste samtalen foregår på profesjonsseminaret på høgsolen rett etter praksis. På profesjonsseminaret på Høgsolen er tre til fire basisgrupper samlet i hver seminargruppe.

Plan for praksisopplæring (studieåret 2009/2010) sier følgende om hva innholdet i de tre trepartsamtalene skal være:

Trepartsamtale 1, Førpraksismøtet

A: *Informasjonsdel*: Presentasjon av deltakerne. Praksislærer informerer om praksissituasjonen. Forberedt forventningsnotat fra studentene. Forventninger fra praksislærer til studentene.

B: *Trepartsamtale*: Samtale mellom praksislærer, student og faglærer i forhold til fokuspunkter. Hva er de mest relevante fokuspunktene i forhold til den konkrete praksissituasjonen og dens rammebetingelser? Hva har studenten behov for (fagplan, interesser, personlig utvikling etc.?) Hva passer i forhold til studieløpets progresjon og fag?

Trepartsamtale 2, Møtet på praksisskolen

Samtale rundt dagens undervisningsøkt. Erfaringer, spørsmål og videre utvikling. Samtale om fokuspunkter og aktuelle problemstillinger til profesjonsforum. Hvilke erfaringer, problemstillinger er blitt viktige for studentene og som har allmenngyldig interesse?

Trepartsamtale 3, Profesjonsforum

Før trepartsamtalen skal praksispartiene ha faglig veiledning på sine problemstillinger. Presentasjoner fra praksispartiene. Samtaler rundt didaktiske og faglige vurderinger som er gjort i praksis. Teoretisk belysning av de erfaringer som er gjort i praksis. Innsjutt til problemstillingene fra praksislærere og faglærere.

Profesjonsseminaret er tenkt som en arena der studentene kan reflektere over og fordype seg i praksisperioden, og utveksle erfaringer med hverandre og med lærerne fra de to utdanningskretsløpene. Her skal altså praksiserfaringene møte teoriene fra høgsolenundervisningen.

I praksisperioden har studentene hatt som oppgave å fokusere på bestemte faglige og pedagogiske problemområder. Disse fokuspunktene er sammen med praksisoppgaven (som er knyttet til de samme fokuspunktene) utgangspunktet for drøftingen i den tredje trepartsamtalen, under profesjonsseminaret. Overordnet tema for tredje profesjonsforum på våren i første studieår (2009 og 2010) var: «Læreren som leder og veileder» og «Å være lærer i norsk». Generelle skolefaglige fokuspunkt var «Klasseledelse og læringsmiljø». For norskfagets vedkommende gjaldt følgende fagdidaktiske fokuspunkter:

- Metoder i arbeidet med tekstlesing og tekstproduksjon
- Lesing og skriving i samspill
- Elevtekster og respons på elevtekster
- Arbeidet med skjønnlitteratur

Studentene skulle velge blant disse fagdidaktiske punktene, som er ment som en hjelp til å få ideer til presentasjonen på seminardagen. I tillegg har faglærerne i prosjektet utarbeidet en utfyllende kommentar til fokuspunktene, samt en konkret praksisoppgave.

4. RESULTATER FRA INTERVJUENE

Praksislæreres synspunkter på partnerskolesamarbeidet

I det følgende presenteres synspunkter på ulike sider av samarbeidet mellom høyskole og praksisskole. Vi tar først for oss praksislærernes synspunkter på partnerskolesamarbeidet, som er et samarbeid på organisatorisk nivå. Dernest presenterer vi meninger om trepartsamtalen. Partnerskolesamarbeidet befinner seg på et nivå som førsteårsstudentene har lite forutsetninger for å uttale seg om. Deres synspunkter kommer derfor først til uttrykk der vi omtaler synspunkter på trepartsamtalene.

Det kommer fram gjennom samtalene med praksislærerne at skolene var forespeilet at det skulle bli langt færre partnerskoler, og at de utvalgte skolene ville få et mer utstrakt samarbeid med høyskolen med kursing for alle skolens lærere, ikke bare praksislærerne. Fra skolenes ståsted virker det også som om partnerskoledokumentene klarere understreker hva *partnerskolene* skal bidra med i samarbeidet, mens det er mer uklart hva det forventes at *høyskolen* skal gjøre.

I forlengelsen av denne kritikken vektla en av praksislærerne at høyskolen kunne trekke veksler på praksislærergruppa i sitt arbeid med å utvikle fagplaner, men at han ikke kjente til at dette ble gjort. Praksislærerne var også interessert i å kunne benytte kompetansen på de ulike fagseksjonene på høyskolen i større grad. Det kom blant annet fram forslag om å forplikte faglærerne til å ha faglige treffpunkter på partnerskolene, med problemstillinger som lærerne ønsket belyst. For eksempel kunne en slik faglig økt dreie seg om den fortsettende lese- og skriveopplæringa. Tirsdagsøktene, da praksislærerne ikke skal ha undervisning og tiden er

reservert for samarbeid med høyskolen, kunne vært brukt til dette, mente de. Praksislærerne uttrykker tydelig forventninger om «å bli tatt litt mer med», som én av dem formulerer det, siden dette er lovt i partnerskoleavtalen. En ser altså et ønske om tettere faglig forbindelse og flere møtepunkter i et mindre format, gjerne ute på de enkelte skolene.

Fagdagen på høyskolen, som gjennomføres to ganger i året, mener praksislærerne er et godt tilbud om faglig påfyll. De er fornøyd med innholdet som er blitt presentert så langt, og vil gjerne bidra med forslag til emner for kommende fagdager. I tillegg har praksislærerne anledning til å melde seg på kurs og delta på undervisning på høyskolen, noe som vurderes som et godt tiltak for å utvide praksisskolesamarbeidet. For eksempel er noen av masterstudienes forelesninger åpne for partnerskolenes lærere. I intervjuene kommer det imidlertid fram at dette er et lite kjent tilbud. Rektorene skal ha blitt informert på skoleledermøte om kurstilbudene, men ikke alle praksislærerne vi intervjuet hadde fått videreformidlet dette: «Det kom helt overraskende på meg at vi kunne melde oss på kurs på høyskolen,» sier én av lærerne. Både høyskolen og skolens rektor må ta sin del av ansvaret for at denne informasjonen ikke har vært tydelig nok, mener de. Når høyskolen ser at det ikke kommer noen fra partnerskolene, burde de på sin side spørre seg hvorfor, ble det også hevdet.

Skolens og rektorenes rolle

For noen praksislærere har det vært uklart hva en partnerskole egentlig er, og hvilke endringer det nye samarbeidet innebærer for den enkelte skole og lærer. «Jeg tror ikke rektor er helt inne i praksisen, hva det innebærer å være partnerskole,» sier en av praksislærerne, som mener at rektor ikke har informert sine lærere godt nok. Han forteller at det først var i et møte på høyskolen at han forstod hva den nye ordningen gikk ut på. Samme lærer kunne også fortelle om frustrasjon over at lærere som hadde tatt videreutdanning i veiledningspedagogikk ikke fikk fungere som praksislærere.

Også fra en av de andre skolene fortelles det at rektor ennå virker lite kjent med innholdet i den nye partnerskoleavtalen. Blant annet forteller læreren herfra at praksislærerne stadig må «ta en fight med ledelsen» om bruk av studenter som vikarer. Det finnes klare regler om at studenter ikke kan være vikarer mens de står i et praksisforhold til en skole. Som nevnt tidligere får rektorene også kritikk for at de ikke alltid videreformidler informasjon de får fra høgskolen, blant annet tilbud om å delta på kurs og forelesninger.

I samtalen med praksislærerne kom det fram forslag om at det burde knyttes faste kontaktlærere til hver partnerskole, i alle fall for en treårsperiode, slik at de høgskoleansatte og skolens ansatte blir godt kjent. Den personlige kontakten og kjennskapet blir framhevet som en nøkkelfaktor. Helst burde alle fagene som studentene har det aktuelle året, være representert på hver skole, mener praksislærerne, men de innser at dette kan være vanskelig å få til både ressursmessig og praktisk.

Praksislærers og faglærers rolle

På vårt første prosjektmøte høsten 2008 ble praksislærere og kontaktlærere enige om å samkjøre de delene av undervisningsplanene som berørte ukene omkring studentenes praksisperiode. Det vil si at vi så på hvordan vi på høgskolen kunne forberede studentene på det faglige opplegget de selv skulle gjennomføre i løpet av praksisperioden. I første semester falt valget på temaet «Å finne rett bok til rett elev».

I begge lærerintervjuene det første prosjektåret uttrykker alle involverte tilfredshet med det vi hadde fått til av konkret samarbeid med undervisningsplanleggingen på de to læringsarenaene. I tillegg til at norsklærerne forsøkte å gi et undervisningstilbud som lett kunne tilpasses praksisklassenes planer, var praksislærerne åpne for å sette seg inn i noe av det stoffet som studentene ble undervist i på høgskolen. Praksisoppgaven i andre semester dreide seg om elevtekster, og til dette emnet fikk praksislærerne kopier av de analysespørsmålene som studentene arbeider ut ifra i dette emnet på høgskolen. Dette syntes lærerne var svært relevant, men de var mer tilbakeholdne med tanke på å skulle involvere seg svært

mye i studentenes øvrige pensum. Én av lærerne mente at det ikke var tid til å sette seg inn i hva studentene lærer ellers i året, altså stoff som ikke er direkte relatert til praksisperiodene: «Jeg vet ikke hvorvidt det er så veldig aktuelt for meg.»

I begge intervjuene det første året uttrykte praksislærerne at de ønsket å få mer informasjon om hva studentene ble undervist i på høgskolen, både i pedagogikk og i det faget som hadde spesielt fokus i en praksisperiode (jf. fokuspunktene i *Plan for praksis*). Muligheten for å få tilgang til planer og støtteark via studentenes Fronter-rom ble også diskutert, og praksislærerne stilte seg positive til å delta som tilhørere på enkelte forelesninger sammen med studentene. Det ble også ytret ønske om å kunne dra mer nytte av kontaktlærers fagkunnskap på den enkelte partnerskolen, eller som en av lærerne uttrykker det: «Vi må få fagkunnskapen inn i skolen sammen med studenten.»

Utveksling av planer bør ideelt skje allerede før nytt skole- og studieår starter, men det er mye som ikke er klart så tidlig. Blant annet vet ofte ikke praksislærere om de i det hele tatt får studenter før høstsemesteret er i gang. Dette er begrensninger man ikke rår over, understreker lærerne. Samtidig framhever de at det er nødvendig å være fleksibel med tanke på å kunne omrokere egne planer slik at det passer til det studentene skal gjøre i sin praksis. Én av dem sier: «Alt er ikke så gjennompedagogisk at det må komme i en bestemt rekkefølge, vi kan godt bytte om på innholdet etter at planene er lagt.» Det er enighet i lærergruppa om at et fagsamarbeid mellom partnerskolene og høgskolen forutsetter at begge parter kan være fleksible.

Praksislæreres og studenters synspunkter på trepartsamtalene

Delprosjektet vårt har hatt oppmerksomheten rettet mot det som er hovedintensjonen i den nye praksisplanen, nemlig trepartsamtalen som læringsarena. I samtale med praksislærerne går det fram at de jevnt over har positive erfaringer med studentene etter nyordningen med trepartssamtaler og med en tettere oppfølging av studentene fra praksislærernes

og faglærernes side. Det ser ut til at studentene er bedre forberedt enn før på hva de skal gjøre i praksis, og at dette har sammenheng med klarere retningslinjer. Praksisplanen gir nå tydelige føringer for det arbeidet studentene skal gjøre i praksis i form av såkalte faglige fokuspunkter. Disse gir i sin tur retningslinjer for praksisoppgaver og for framlegg i den tredje trepartsamtalen, profesjonsseminaret. Praksisforskriften er tydelig på at det skal fokuseres på flere enn ett av fagene i hver av praksisperiodene. Praksislærerne har imidlertid ulike meninger om antallet fokuspunkter i en praksisperiode. Noen ønsker konsentrasjon om ett fag, andre mener at en godt kan ha spredning på flere. I forbindelse med fokuspunktene har faglærerne og praksislærerne i prosjektet i fellesskap utarbeidet praksisoppgaver for studentene. Både praksislærerne og studentene verdsetter svært konkrete oppgaver, vage og generelle instruksjoner gjør begge parter usikre. I prosjektperioden tok vi dette til følge, og endret praksisoppgaven i en mer konkret retning (se vedlegg 2).

Trepartsamtale 1

Den første trepartsamtalen er førpraksismøtet på høyskolen, og er et møte der studentene treffer sin praksislærer for første gang. Studentene mente at dette møtet burde få en annen form, det var for stort, og de hadde problemer med å sortere ut den informasjonen som var rettet mot dem. Dessuten var de på dette tidspunktet mest opptatt av og spent på hvem de skulle få som praksislærer og hvilken skole de skulle til. Vi diskuterte om plenumsmøtet kunne avvikles til fordel for møter der informasjonen ble gitt direkte av faglærer til basisgruppene eller til de basisgruppene som skulle møtes til profesjonsseminaret. En av praksislærerne hadde innvendinger her, og mente det var en absolutt forutsetning at studentene hadde fått felles informasjon fra praksisadministrasjonen før praksislærerne møtte dem. Slik var en sikret at alle fikk den samme informasjonen. I diskusjonen om denne første trepartsamtalen kom vi også inn på innholdet i trepartsamtale 1. Partene var enige om at faglærer hadde liten funksjon utover det å være til stede, avtale neste møte, og høre på praksislærer informere sine studenter.

Trepartsamtale 2

Den andre trepartsamtalen finner sted på praksisskolen under studentenes praksisperiode. Under denne skal de tre partene reflektere rundt en studentledet undervisningsøkt og de faglige fokuspunktene som praksisoppgaven tar sitt utgangspunkt i. En av praksislærerne sier dette om denne samtalen: «Jeg har et mye større eierforhold både til oppgave og fokuspunkter når jeg er med på å diskutere det selv. Og det er mye lettere å styre samtalen inn mot det.» Læreren mente det var lettere å styre samtalen nå, men var samtidig svært glad for at en av faglærerne i prosjektet som supplement hadde utarbeidet helt konkrete veiledningsspørsmål til praksissamtalen. Disse veiledningsspørsmålene burde fungere som en mal for veiledning av studentene ute i praksis, mente de: «Vi liker skje-maer, det er mye lettere å forholde seg til.»

Studentene som var med i prosjektet var alle førsteårs allmennlærerstudenter. Praksislærerne mente studentene var bedre forberedt til praksis enn før, men at de på dette stadiet i utdanningen har lite teoretisk kunnskap med seg. Praksislærerne mente derfor at en vanskelig kunne forvente for mye av studentene i forhold til teoretisk refleksjon opp mot praksis. Førsteårsstudentene er i startfasen av sin utdanning og har derfor ikke tilegnet seg særlig faglig kunnskap og praktisk erfaring når de skal delta i den andre trepartsamtalen. På spørsmål om hva vi kan bidra med for å gjøre førsteårsstudenten til en aktiv deltaker i trepartsamtalen, mente en av praksislærerne at studenten må være vel forberedt, og ha reflektert over faglige og didaktiske spørsmål i forkant av samtalen. Studentene er sjelden faglig forberedt, og burde kanskje få en liste med helt konkrete retningslinjer for hva som skulle vært gjort i forkant av samtalen, for eksempel burde problemstilling til profesjonsforum være klar. Da hadde forutsetningene vært klare og møtet kunne ha blitt enda bedre. Samtidig så læreren det som et problem at studentene ikke har tilstrekkelig faglig ordforråd til å reflektere over egen undervisning. Allikevel mente han at studenten generelt må ansvarliggjøres, også på dette stadiet i utdannelsen.

Det er mange utsagn i materialet som tyder på at studentene ikke opplever en klar sammenheng mellom opplæringa som foregår på praksisskolen og opplæringa som foregår på høyskolen. De ser fortsatt ikke på

høgskole og praksisskole som en enhet, men som to ulike arenaer eller «verdener» med en klar funksjonsfordeling. Et tiltak for å bedre kontakten mellom studentenes to læringsarenaer er ifølge begge lærergruppene å legge opp til hyppigere møter mellom partene. Praksislærerne mener at kontaktlærerne bør komme til skolene tidlig i praksisperioden, og helst mer enn én gang. De mener videre at dersom studentene blir kjent med faglæreren også på skolens arena, vil dette kunne øke mulighetene for at de ser sammenhengen mellom fagstudium og praksis tydeligere.

Praksislærerne sitter med en oppfatning av at studentene til en viss grad «glemmer» høgskolen de periodene de har praksis. De ser ut til å ha nok med å forholde seg til de daglige utfordringene på skolen. Vi ser det samme fra vår side. I rollen som kontaktlærer og faglærer opplever vi sjelden å få henvendelser fra studenter i praksis, til tross for at vi oppfordrer dem til å kontakte oss både om faglige og andre spørsmål. Her ser vi ingen endring etter at ny praksisplan ble innført. Praksislærerne gir sine faglige råd, både når det gjelder undervisningen og praksisoppgavene, men sier at de også oppfordrer studentene til å spørre høgskolens faglærere og bruke oss som veiledere opp mot Profesjonsforum. «Jeg fortalte hvordan jeg vurderer elevtekster, men sa at de gjerne også måtte kontakte dere,» sier en av praksislærerne. De vet imidlertid ikke om studentene faktisk tar kontakt med høgskolens faglærere. Én av praksislærerne hevder at studentene trodde at faglærerne ikke var tilgjengelige for dem under praksis, men at de ville ta opp det faglige spørsmålet de hadde når de kom tilbake til høgskolen igjen. Én av studentene uttrykte det slik da hun ble konfrontert med fraværet av kontakt med høgskolen: «Vi var mer opptatt av å gjøre det godt i praksis.» Dette henger antakelig sammen med at de opplever praksisperioden som en prøveperiode der de hele tiden blir evaluert: Hva kan jeg, hva bør jeg, hva er jeg flink til?

Studentenes sterke fokus på egne undervisningsferdigheter mens de er ute i praksis kan altså synes som en viktig forklaring på at de ikke holder kontakten med høgskolen i denne perioden. De er aller mest opptatt av den vurderingen de får av praksislærer daglig, etter hver undervisningsøkt. «De venter på *dommen* etter hver undervisningsøkt,» sier en av praksislærerne. En annen lærer uttrykker det slik: «Studentene er strenge mot seg selv, det de venter på, er arket de får siste dagen.» Noen

av praksislærerne var inne på at den andre trepartsamtalen kanskje burde ha kommet på et annet tidspunkt. Ett forslag var å bruke den konkrete undervisningsøkta som kontaktlærer har vært til stede på, som et bakteppe for en mer generell drøfting i hele praksisgruppa, der spørsmålet om enkeltstudentens prestasjon ikke var så presserende.

Praksislærerne fikk spørsmål om den nye trepartsamtalen var blitt mer faglig enn det gamle praksisbesøket, og om samtalen la til rette for at studentene kunne reflektere over forholdet mellom teori og praksis. En lærer svarer at det «absolutt har vært større faglighet i år, fordi det er en bevissthet rundt det. Tidligere praksisbesøk har ofte kun gått på den opplevde økta. Nå har vi definert at vi skal snakke både om den opplevde økta og fokuspunkter eller oppgave». En annen lærer supplerer og sier at samtalen er blitt mer målrettet, det er blitt mindre løsprat. Ellers var lærerne opptatt av at praksisoppgaven burde være såpass rund at vi klarer å legge den inn i årsplanen, både høst og vår. Vi må kunne bruke samme oppgave i flere år, det vil gi større forutsigbarhet. De mener videre at det er positivt at vi kontaktlærere får se elevene i arbeid med det studentene senere skal bruke som materiale på profesjonsseminaret.

Praksislærerne understreket videre at det var viktig at det var faglærer i norsk som deltok i samtalen når studentene arbeidet med et norskfaglig fokuspunkt, og en mattelærer når fokuset var matte. Bare slik kan fagligheten sikres. For å se til at den observerte undervisningsøkten gav faglig mening også for kontaktlærer, mente en av praksislærerne at kontaktlærer burde informere på forhånd om hva de ønsker å være med på når de kommer ut til skolen. Noen praksislærere var svært fleksible i forhold til årsplan, og var villige til å rette seg etter ønsker fra høgskolen, andre så heller at vi tilpasset oss skolens planer. Uansett løsning er nøkkelord her kommunikasjon og gjensidig informasjon, mener praksislærerne. Dette trodde de var noe alle parter kanskje kunne bli bedre på. Intensjonen med trepartsamtalen er at den skal være et møtested der praksis kan belyses både pedagogisk og faglig. Ett spørsmål som ble reist var om det ville styrke samtalen om en pedagog også var til stede for slik å synliggjøre at samtalen skal dreie seg både om fag og pedagogikk. En av lærerne svarer:

For meg er dere pedagoger, dere er trygge som pedagoger, og kan si noe om det pedagogiske i klasserommet, selv om ped ikke er faget deres. Hvis ped-lærer kom i tillegg, ville det også være en styrke, men dere skal ikke undervurdere deres rolle som pedagoger. Dere bør kjenne skolen så mye at dere kan si noe om det pedagogiske som skjer i klasserommet.

Trepartsamtale 3

Den tredje trepartsamtalen foregår på høgsolen i etterkant av studentenes praksisperiode og har fått form av seminarer der tre til fire basisgrupper deltar. I denne samtalen skal gruppene legge fram sine oppgaver fra praksis, og sammen med kontaktlærer, praksislærer og de øvrige studentene reflektere over disse. Praksisoppgaven vårsemesteret 2010 dreide seg om analyse og vurdering av elevtekster. I løpet av praksis hadde ikke studentene umiddelbart sett nytten av oppgaven, og forsto ikke helt hvordan de skulle komme i gang. En av lærerne hadde erfart at studentene inntok en litt «laidback posisjon», og overlot for mye av ansvaret til ham:

Det ble liksom min oppgave. Jeg måtte oppgradere meg litt, hvordan driver man på høgsolen i forhold til elevtekster? Jeg leste det. Men jeg vet ikke om de var flinke til å bruke det de var blitt forelest om.

Ellers var lærere og studenter samstemte om at det var svært viktig at oppgaven var konkret. Den generelle meningen var at nyordningen hadde gitt lærerne god anledning til å følge studentene og deres arbeid gjennom å være delaktige i formulering av tema og delta i prosessen fram mot profesjonsseminaret.

Når det gjaldt selve seminaret, var praksislærerne stort sett enige om at det var blitt bedre etter den nye modellen for praksis. Det at alle tre parter var til stede hadde høynet kvaliteten, men begge lærergruppene mente det var en svakhet at kontaktlærer av organisatoriske grunner ikke fikk anledning til å være til stede hos alle sine basisgrupper.

Studentene var ikke like fornøyde som lærerne, og det var tydelig at studentene var usikre både på hva de skulle formidle og hvordan de skulle gjøre det i seminaret. En lærer mente at framlegget av oppgaven tok for mye av tiden, og at seminaret mer tok form av en repetisjon av praksis enn av en faglig diskusjon. Denne læreren antydte at det faglige utbyttet ikke hadde blitt større for studentene: «De utsetter til siste liten å lage presentasjonen, og er lite opptatt av å knytte teori til det de har sett.» En annen lærer var opptatt av at studentene trengte mer tid til refleksjon rundt erfaringer fra praksis enn det som var satt av til profesjonsforum. Kontaktlærerne måtte medgi at det vanligvis ikke ble gitt nok rom for dette i høgsokoleundervisningen fordi lærerne bare må jage videre med nytt stoff.

Bli trepartsamtalene opplevd som noe radikalt nytt, sett under ett? Lærerne mener at den kan fungere radikalt dersom forventninger til samtalen blir bedre avklart i forkant. I etterkant er det viktig at samarbeidet ikke faller sammen idet et prosjekt avsluttes, men at ordningen implementeres i begge utdanningskretsløpene.

5. DRØFTING

I NOKUT-evalueringen blir det pekt på behov for endringer av lærerutdanningen, og konkludert med at både fagene og profesjonsorienteringen må styrkes. Denne dobbeltutfordringen trekker tilsynelatende i ulike retninger, men etter vårt syn er en styrking av fagene nettopp en del av profesjonsorienteringen. Dette er da også tatt til følge i den nye todelte grunnskolelærerutdanningen, og selv om vårt prosjekt tar utgangspunkt i den gamle allmennlærerutdanningen, er det likevel i tråd med føringene for den nye utdanningen.

Her- og nå- eller et livslangt perspektiv?

En profesjon har blant annet sitt eget fagspråk og sitt eget teoretiske kunnskapsgrunnlag. En utøver av en profesjon må derfor ha en lang-siktig kunnskapsballast, og være utrustet for en livslang systematisk kunnskapsinnhenting. Lærerutdanningen må utvikle en lærerstand med profesjonell autonomi, som er tett koblet til faglig kunnskap. Fag og profesjon står altså ikke i et konkurranseforhold til hverandre. Studenter i en profesjonsutdanning kan ikke nøye seg med et her- og nå-perspektiv. Kunnskap som ikke synes umiddelbart nyttig for undervisningen i grunnskolen er faktisk en vesentlig del av profesjonen. Generell del av læreplanen slår for øvrig fast at elever skal få erfaring med vitenskapelig tenkemåte, og da må lærerne nødvendigvis kjenne denne tenkemåten. Å vinne forståelse for disse perspektivene både hos lærere og studenter ser etter vår erfaring ut til å være en sentral utfordring. Denne erfaringen er ikke spesiell for vår høgscole, SINTEF-rapporten kan fortelle om det samme, og dokumenterer dette med at når høgscolelærere underviser i umiddelbart omsettelig metodikk, får de de beste studentevalueringene.

Kunnskapsløftet innebærer fornyet tillit til læreren som profesjonsutøver. Mens 1990-tallsreformene i norsk skole ga sterke føringer for lærernes og skolens praksis, gir LK06 lærerne større muligheter til å organisere og selv velge arbeidsmåter for undervisningen. LK06 vektlegger enda sterkere enn L97 at læreren skal være en autonom yrkesutøver. Læreren skal selv kunne vurdere bruk av arbeidsmetoder og valg av lærebøker og tekster. Mer enn noen gang krever altså lærerprofesjonen god faglig ballast. Læreren må ha danning for å kunne tenke selvstendig og for om ønskelig å kunne utfordre gjeldende praksis.

Samordning og koordinering

Ordningen med partnerskoler er noe vi finner ved flere norske høgscole. Partnerskolene velges imidlertid ut etter ulike kriterier. Ved Skive seminarium i Danmark, der vi hentet ideer til vår modell fra, har seminariet knyttet til seg noen få faste praksisskoler. Dette har den fordel at studentene møter en slags mønsterskole som kjenner seminariet godt. Med denne modellen er det imidlertid en fare for at studentene kan oppleve det såkalte praksissjokket i møte med den allsidige skolevirkeligheten.

Vår høgscole har valgt en annen modell. Denne er beskrevet i rapportens del 4. Partnerskoler er ikke bare skoler med spesielle pedagogiske satsingsområder, men er skoler som representerer et tverrsnitt av skolene i området. Det ble flere skoler enn først planlagt, og praksislærerne i vårt prosjekt uttrykte som sagt skuffelse over dette, fordi de hadde sett for seg at samarbeidet skulle være mer spesielt. Praksislærerne syntes at de for sin del fikk mindre igjen for samarbeidet enn de hadde forestilt seg på forhånd, de hadde ventet seg en tettere kontakt med høgscolens fagansatte for faglig påfyll. Her ser det ut til at vi har en oppgave foran oss. Vi er i en situasjon der lærere står overfor mange utfordringer, blant annet med å tolke og iverksette læreplanen. Mange skoler strever, og kan kjenne seg alene, her må lærerutdanningene kunne fungere som veiledere i større utstrekning overfor sine partnerskoler. Våre lærere var misfornøyde med rektorer som syntes å være lite involverte og lite informerte om partnerskoleavtalen og hva den innebar. Informasjonen syntes i

flere tilfeller å stoppe opp på rektors kontor. Dette er etter vårt syn alvorlig, siden rektor som representant for skoleeier er ansvarlig på sin skole for praksisopplæringen.

Lærerne som var med i prosjektet var svært opptatt av hvem som ble plukket ut som praksislærere ved den enkelte skole. Noen hadde som sagt tatt videreutdanning i veiledningspedagogikk, men dette viste seg å ikke være noe fortrinn i utvelgelsen. De var videre opptatt av om praksislærere i framtiden burde få en formell utdanning for oppgaven som praksislærer. Slik er det for øvrig i Danmark og ved enkelte norske høyskoler. En slik kvalifisering ville sørge for å få en praksislærerstab som i større grad ville kunne prioritere sitt arbeid med lærerstudentene. Dette har selvsagt en økonomisk side, det har det også dersom faglærerne ved høyskolen skal få anledning til tettere oppfølging av studentene i praksis. Begge deler ble etterlyst av praksislærerne. Det synes å være et problem i forbindelse med praksis at dette arbeidet ikke er jobb nummer én for praksislærerne, og kanskje heller ikke for høyskolens faglærere.

I samtalene med studenter og praksislærere snur samtaletemaene seg svært ofte mot spørsmål som gjelder organisering og rent praktiske forhold. Studentene etterlyser klare forventninger, samkjøring av planer og avklaring av ansvar og roller. Både lærere og studenter ser ut til å mislike informasjon som kan misforstås, og verdsetter alt det som de kaller konkret og matnyttig. Det som blir omtalt i positive ordelag av begge disse gruppene, er praksisplanen med konkrete praksisoppgaver og tydelig ansvarsfordeling. Behovet for et mer spesifisert veiledningsdokument for trepartsamtale to kan tyde på at det råder en usikkerhet blant praksislærerne om hvordan denne samtalen bør forløpe.

Studenters oppfatninger av samarbeidet

I et av intervjuene mellom lærere og førsteårs allmennlærerstudenter spør faglærer i norsk om studentene ser noen sammenheng mellom fagstudiet ved høyskolen og det de gjorde i praksis. Én av studentene svarer: «Jeg skjønnte ikke spørsmålet.» Intervjueren konkretiserer: «Trakk du inn

litteratur [teori] fra høyskolen i din tenkning omkring undervisninga?» Studentene: «Jeg brukte mer ut fra det elevene hadde lært. Vi brukte lærebøkene i skolen. Er det arbeidsmetoder du tenker på?»

Dette studentsvaret kan se ut til å være representativt for de oppfatningene som lærerstudentene i vårt materiale har om hva det vil si å være lærer i praksis: De er ute i skolen for å få opplæring i en praktisk profesjon. Å undervise er å drive med et håndverk, å mestre ulike arbeidsmetoder. Sannsynligvis er de seg ikke bevisst at allmennlærerutdanningen plasserer seg i spenningsfeltet mellom det yrkesrettede og det akademiske, mellom praksis og teori, mellom profesjonsorientering og fagsentrering. Det er kjent fra flere undersøkelser at studenter har vanskeligheter med å se sammenhengen i et studium som foregår på to ulike læringsarenaer, og de har dessuten den oppfatning at faglærerne mangler praksiserfaring, i hvert fall av nyere dato. Vi ser derfor at om faglærerne fikk anledning til å bruke mer tid i praksisfeltet, kunne det gi oss en styrket identitet som lærerutdannere blant studentene, og dermed øke vår status som rollemoeller. Studentene i vår undersøkelse vurderer praksissiden høyere enn undervisningen ved høyskolen, noe som er i tråd med det som kommer fram i SINTEF-undersøkelsen (Finne m.fl., 2011).

Faglærerne fra høyskolen og praksislærerne er begge lærerutdannere, men praksislærerne «står nærmere virkeligheten», mener studentene. Praksislærerne er forbilde for studentene, og er rollemoeller i mye større grad enn det faglærerne på høyskolen er, fordi de representerer det framtidige yrkeslivet til studentene. Skagen (2010, s. 215–216) ser praksis som «en robust innvielse i en lærers skolehverdag», og han sier metaforisk at studenter ute i praksis reiser inn i «skolens fremmede verden».

Vår undersøkelse tegner et litt annet bilde; Det ser ut til at våre studenter kjenner seg mer «hjemme» i praksis enn på høyskolen, det er skolen som er det virkelige yrkeslivet, dét er den kjente arenaen, mens høyskolen som en eksponent for academia for mange er en fremmed verden. Da er det ingen stor overraskelse at studentene ute i praksis sjelden eller aldri tar kontakt med faglærerne sine, selv om de blir oppfordret til nettopp dét. En tettere dialog mellom kontaktlærere og studenter i praksis må etter vår mening nedfelles i praksisplanen dersom dialogen som instrument

virkelig skal spille en rolle i praksissamarbeidet. Det bør settes av mer tid og bevilges større ressurser til dialog mellom de to gruppene av lærerutdannere og studenter.

Som nevnt ovenfor finner ikke studentene veien til høgskolen for å få veiledning under praksisperioden. De begrunner dette med at de er mest opptatt av «å gjøre det godt i praksis». Dette kan tyde på at den kompetansen som høgskolen representerer, blir sett på som mindre relevant under praksisperioden, den vil bare forstyrre studentene i praksisarbeidet. På spørsmål om hva det innebærer å gjøre det godt i praksis, får vi et inntrykk av at det handler om å mestre et praktisk håndverk, som for eksempel å kunne lede en klasse og organisere undervisning. Samtidig dreier det seg om å lykkes i praksis seg om å bli akseptert av elevene. Praksis blir dermed en prøve på hvilken personlighet studentene har. I postmoderniteten har læreren som yrkesutøver tapt den selvsagte autoriteten sin. Han/hun må derfor kontinuerlig legitimere sin rolle, og det som står igjen, er lærerpersonligheten. Erfaringene våre når det gjelder de ferske studentene, er at det er vanskelig å få til en faglig og teoretisk utveksling når de mest av alt er bekymret for om lærerpersonligheten deres holder mål og at de skal evalueres.

Trepartsamtalene

Hovedtanken med den nye praksisplanen er å legge til rette for en *faglig* trepartsamtale. Spørsmålene som er å finne i planen, legger etter vårt syn imidlertid lite opp til en slik samtale. Spørsmålene dreier seg i hovedsak om partnerskolen som praksisarena, og retter i liten grad søkelyset mot høgskolefagene og mot koblingen mellom teori og praksis. Erfaringene våre fra den andre trepartsamtalen er at når studentene bruker teoretiske begrep fra høgskolepensumet, er de nesten uten unntak hentet fra pedagogikkfaget. Studentene framhever også spesielt at praksislærerne bør vise til pedagogisk teori. Fra de andre fagene er det først og fremst enkelte metodegrep som kan komme til syne i undervisningen og i trepartsamtalene. Det kan altså synes som om studentene lettere ser en sammenheng mellom teori og praksis i pedagogikkfaget enn for eksempel i norskfaget. Dette kan tyde på at fagene bør arbeide mer for å synliggjøre relevansen

av det teoretiske stoffet overfor studentene. Et viktig mål å arbeide mot må være at studentene ser forbindelsen mellom teori og praksis i *alle* fag. Denne sammenhengen bør også være sentral med tanke på at vi nå har fått en lærerutdanning som legger vekten på faglig fordypning. En forutsetning er at faglæreren møter sitt eget fag i forbindelse med praksis.

I intervjuene med studenter og lærere ønsket vi å få fram tanker om hvordan vi på beste måte kunne vitalisere praksissamtalen ved å se på praksis ut fra faglige og teoretiske perspektiver. Erfaringen vår ble snarere, som vi har vist, at intervjusamtalene gikk i retning av det rent praktiske og organisatoriske. Vi stiller oss derfor spørsmålet om høgskolens intensjon om en faglig trepartsamtale med et høyere refleksjonsnivå enn i dag er for ambisiøs så tidlig i studiet. Førsteårsstudentene orienterer seg sterkt mot praksis, og setter profesjonen i liten grad i forbindelse med refleksjon rundt sammenhengen praksis/teori. De er i en læresituasjon der de ønsker å tilegne seg metoder for å praktisere et håndverk, og det rent matnyttige står i sentrum for oppmerksomheten. Kanskje bør vi som lærerutdannere heller ikke være så redd for det rent metodiske og håndverksmessige i første omgang? Faglig refleksjon trenger et håndverksmessig materiale å ta utgangspunkt i.

Avsluttende betraktninger

Trepartsamtalen prøver å harmonere og forene ulike tradisjoner og ulike diskurser, de fra *akademia* og de fra seminaret. I forbindelse med denne samtalen blir det viktig at begge parter bidrar til å utvikle et felles språk, utveksle språkterminologi og utfordre hverandres språkbruk. Studenter har vansker med å skape en syntese mellom fagene slik de framstår på høgskolen og på praksisskolen. Om de skal oppleve studiet som helhetlig, ser det ut til at de trenger hjelp av alle lærerne sine til dette. Syntesedannelsen har til nå vært overlatt til studentene selv, og her har vi kanskje vært for optimistiske. Trepartsamtalen kan være et godt praktisk bidrag nettopp til denne syntesedannelsen. Det vil imidlertid ikke skje noe uten at lærere fra begge utdanningsarenaene prøver å

nærme seg hverandre. Om det skjer, vil høgsolen sin nye praksisplan og trepartsamtalen kunne være et praktisk bidrag i arbeidet med en større tilnærming.

Økt tilnærming er også etterspurt av lærerne i vår undersøkelse. De verdsetter at deres rolle som lærerutdannere er løftet tydeligere fram i praksisplanen, og mener at hyppigere kontakt mellom faglærere og praksislærere og et klarere definert innhold for møtene ser ut til å være viktige elementer i arbeidet med å binde teori og praksis tettere sammen. Undersøkelsen vår viser imidlertid at studentene fortsatt ikke ser på teoristudiet og praksis som en tydelig og naturlig helhet. Mange av våre førsteårsstudenter ser ut til å verdsette praksiserfaringen høyere enn teoristudiene, og forstår utdanning til lærerprofesjonen først og fremst som en praktisk utdanning. De etterspør derfor metodiske grep til bruk i undervisningen, og det er gjerne dette de vil diskutere i trepartsamtalen. Etter vår erfaring er de mindre opptatt av fagdidaktiske spørsmål og didaktisk refleksjon generelt. Høgskolens faglærere møter på sin side til trepartsamtale med ønske om å se fagets utfordringer i praksis. En klar forutsetning for dette er at det legges til rette for at faglærer får møte sitt eget fag når hun/han er ute på praksismøte. For at de tre partenes ønsker skal kunne bli oppfylt, må intensjonene forankres tydelig i planene som styrer praksissamarbeidet. Nye planer er imidlertid ikke noen garanti for at en tilnærming vil skje av seg selv.

For at arbeidet vårt skal lykkes, er det fundamentalt viktig at alle parter som driver lærerutdanning ser at de to kretsløpene er ulike, men likeverdige. De har et interessefellesskap og et felles mål – å bidra til barn og unges utvikling og læring. SINTEF-rapporten (Finne m.fl., 2011) viser at partene gjensidig vurderer hverandres domener relativt sett lavere enn sin egen. Å utvikle respekt og forståelse for hverandres egenart er altså fremdeles en utfordring. I stedet for å mistro hverandre må vi snakke hverandre opp, og ta mer innover oss at utdanning av lærere er et felles ansvar. Praksis og teori må hele tiden ses i lys av hverandre og gjensidig utfordre hverandre.

Det blir dermed viktig å skape felles møtearenaer uten maktforskjell, og få til en tett kobling innholdsmessig og organisatorisk mellom de to arenaene. Vi må videreutvikle organisasjonene, slik at de kan sette vedtakene om aksjoner ut i livet. Da er det viktig at det ikke blir en diskrepans mellom ambisjonsnivået i planene og muligheter for gjennomføring. Prosjekter som vårt er ett av mange bidrag for å styrke samarbeidet. Utvikling har gjerne en tendens til å stoppe opp etter at enkeltprosjekter er avsluttet. De er ofte avhengig av ildsjeler, og er ikke alltid godt nok forankret i ledelsen. Det er derfor nødvendig med systemendring og ikke minst økonomiske rammer som kan sørge for effektivering og at vedtak settes ut i livet. Samarbeidet må styrkes og struktureres, og aktiviteten må samordnes. Suksessfaktorer er forpliktende avtaler, tydelig ansvar, avgrensede roller og felles interesser, kontakt og informasjonsutveksling. Et utvidet og forpliktende samarbeidsmønster må forankres både i høgskolens og praksisskolens planer. Retter vi blikket framover, ser vi at en nødvendig forutsetning for å styrke profesjonsorienteringen i den nye grunnskolelærerutdanningen vil være å utvikle evnen til refleksjon rundt egen virksomhet. Skolen etterspør den autonome læreren som har frihet under ansvar, og et kollektivt løft må til for å ansvarliggjøre denne læreren.

LITTERATUR

- EVA (2003). *Læreruddannelsen*. København: Danmarks Evalueringsinstitut.
- Finne, H., Jensberg, H., Aaslid, B. E., Haugsbakken, H., Mathiesen, I. H., Mordal, S., (2011). *Oppfatninger av studiekvalitet i lærerutdanningen blant studenter, lærerutdannere, øvingslærere og rektorer*. (SINTEF Teknologi og samfunn. Rapport 2011). Trondheim: SINTEF.
- Hansén, S.-E. (2006). *Evaluering av allmennlærerutdanningen i Norge 2006*. Oslo: NOKUT, Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen.
- Høgskolen i Hedmark. (2009). *Plan for praksisopplæring 4-årig lærerutdanning*. Elverum: Høgskolen.
- Jensen, P. (2007). Samarbeidet om faget praktik. I: *Unge Pædagoger* nr. 2/2007, s. 4–14.
- Kunnskapsdepartementet. (2003). *Rammeplan for allmennlærerutdanningen: Fastsatt 3. april 2003 av Utdannings- og forskningsdepartementet*. Oslo: Departementet.
- Nielsen, H. L. & Eriksen, F. H. (2008). Trepartsamtalen. I *De Nordiske Læreruddannelser*. Konferanserapport fra Den 10. nordiske lærerutdanningskonferansen i Reykjavik 2008. København: De Nordiske Læreruddannelser.
- Skagen, K. (2010). Et klassisk pedagogikkfag i en ny, stabil lærerutdanning? I Guldal, T. M., Dons, C. F., Sagberg, S., Solhaug, T. & Tromsdal, R. (Red.). (2010). *FoU i praksis 2009: Rapport fra konferanse om praksisrettet FoU i lærerutdanning: Levanger, 23. og 24. april 2009*. Trondheim: Tapir Akademisk Forlag.

VEDLEGG

Vedlegg 1	40
Vedlegg 2	41
Vedlegg 3	42
Vedlegg 4	45
Vedlegg 5	48
Vedlegg 6	50

Vedlegg 1

Oppgaver i praksis i norskemne 2 våren 2009 Elevtekster og grammatikk

Gruppen skal velge én av de to oppgavene nedenfor. Oppgavene tar utgangspunkt i de fagdidaktiske fokuspunktene i Praksisplanen under Profesjonsforum 3 (se side 16).

Oppgave 1

Skriving på ett klassetrinn

Følg med tre elever på et visst klassetrinn, studer og sammenlign tekstene de skriver. Prøv å karakterisere skriveferdigheter på klassetrinnet på bakgrunn av disse studiene. Hva virker det som de fleste får til, og hvor er det elevene har vanskeligheter som skribenter?

Oppgave 2

Tekster i andre fag enn norsk

Følg med i noen elevers tekstproduksjon i *ett bestemt fag*. Hvilke sjangrer tas i bruk? Hvilke kvalitetskriterier synes å eksistere for elevtekster i det valgte faget. Drøft hva som kjennetegner en velskrevet tekst i for eksempel samfunnsfag eller Rle.

Lykke til!

Hilsen faglærerne i norsk

Vedlegg 2

Oppgave i praksis i norskemne 2 våren 2010 Elevtekster og grammatikk

Oppgava tar utgangspunkt i de fagdidaktiske fokuspunktene i Praksisplanen under Profesjonsforum 3

Oppgava er gitt med bakgrunn i fagplanen for 1 A, modul 2: Elevtekster og grammatikk

Skriving på ett klassetrinn og i ett bestemt fag

Følg med tre elever på et visst klassetrinn i ett bestemt fag. Studer og sammenlign tekstene de skriver. Prøv å karakterisere skriveferdigheter på klassetrinnet på bakgrunn av disse studiene. Hva virker det som de fleste får til, og hvor er det elevene har vanskeligheter som skribenter? Drøft hva som kjennetegner en velskrevet tekst i for eksempel samfunnsfag, RLE eller norsk.

Lykke til!

Hilsen faglærerne i norsk

Vedlegg 3

Intervju av lærarane i prosjektet: «Samarbeid høgskole partnarskole etter ny praksismodell»

Intervjuguide 25. november 2008

Spørsmål som gjeld planlegging, organisering og gjennomføring av prosjektet

Ordninga for praksis er slik at fokus for utprøvinga vart gjort av øvingslærarane og faglærarane: Synes du som øvingslærer at vi gjorde eit godt val for norsk sin del? Peik på positive og negative erfaringar.

Er det nok med éi trepartsamtale før praksis, éi under og éi etter praksis, eller bør kontaktmønsteret vere tettare for å vise at dette er tenkt som ei nyordning?

Kva betydde det at vi tre ikkje var samla under profesjonsforum?

Burde det kome informasjon om prosjektet tidlegare i semesteret enn under førpraksismøtet, som er kort tid før praksisstart (i år den 23. september)?

Spørsmål som gjeld dei faglege erfaringane

Er studentane aktive nok, og tek dei ansvar?

Påstand frå øvingslærer: Dei er betre forberedte enn før. Stemmer det?

Vi på høgskolen har i liten grad blitt kontakta av studentane i praksisperioden, og også lite i samband med førebuingane til profesjonsforumet: Kva kan vi gjere for å få dei til å ta kontakt om forhold som gjeld desse to arenaene?

(jf det som står i praksiorienteringa pkt. 4. «Innhold og organisering»: «(...) Studentene må utforme problemstillinger innenfor begge fokusområdene (i.e. skolefagleg og fagdidaktisk, red. merknad), og drøfte aktuelle problemstillinger med sin kontaktlærer og øvingslærer underveis i praksisperioden. (...)»

Er det passende eller for mykje å ha fokuspunkt innan fleire enn eitt fag, slik som våre tre grupper har hatt?

Synspunkt frå øvingslærer: Er det slik at studentene har eit klart skilje mellom praksisskole og høgskole? Dei ser ikkje på oss som ei einheit.

Spørsmål frå øvingslærer: «studentenes forhold til praksisperm (kanskje ikke spesielt for denne prosjektgruppa, men generelt)»

Korleis kan emna frå høgskoleundervisninga i norsk på ein god måte aktiverast i studentane sin praksis, slik at studentane får trening i å reflektere rundt forholdet teori/praksis?

Korleis får vi til ein grundig refleksjon rundt dei undervisningsøktene som studentane står for (jf praksisplanen i punkt 4.3: «Teoretisk belysning av de erfaringer som er gjort i praksis»)

Spørsmål som gjeld mulighetene til å drive slikt fagsamarbeid i andre fag enn norsk

I kva grad ser de at erfaringane i norsk kan brukast når ein skal planlegge fagsamarbeid med andre fag i lærarutdanninga?

Spørsmål som gjeld samanfattande vurdering av prosjektet haust 2008

Informasjon rundt tenkinga i den nye praksisordninga: Kva kunne dei involverte partane (rektor, praksisadministrasjonen på høgskolen, fag- og øvingslærarane) gjort annleis?

Har de opplevd denne perioden som ulik dei tidlegare periodane med studentpraksis?

Viss ja: Kva har vore annleis, positivt og negativt?

Kva manglar hos høgskolen og partnerskolane når det gjeld å leggje til rette for FoU-arbeid av dette slaget?

Kva føler partnerskolane at dei har fått att for eit slikt samarbeid som vi har hatt dette semesteret?

Påstand frå øvingslærer: Må det ei betre rolleavklaring til for å presisere kven som skal gjere kva?

Kva for råd vil de gje til oss vidare? Kva har fungert best, og kva har fungert dårlegast?

Vedlegg 4

Lærerintervju nr. 2, 31. mars 2009

Gjensidig utveksling av informasjon

Vi har snakket om at informasjonsflyten må økes begge veier, fordi dette er sentralt for trepartsamarbeidet. Flyten må gå begge veier, vi må sette oss mer inn i hva den andre parten underviser i/arbeider med.

Hvordan kan vi styrke dette samarbeidet framover? Hvilke grep må vi ta? Tenk konkret på kommende skoleår/studieår, når kan vi komme i gang med å utveksle informasjon?

Hva slags informasjon mener vi den andre parten bør kjenne til?

Er det flere konkrete, overkommelige ting vi kan planlegge sammen, i tillegg til praksisoppgaven.

Er det en god idé at kontaktlærer og praksislærer møtes – helt uformelt – ute på skolen før studentene kommer inn i bildet? Ideelt sett på vårhalvåret.

Hva kan de involverte administrative partene både ved høgskolen og praksisskolen bidra med for å lette arbeidet?

Har dere noen råd til oss videre?

Trepartsamtalens innhold

Synes dere samtalene (trepartsamtalene) har endret seg noe i forhold til tidligere år?

T1: samtalen på førpraksismøtet

Om det store fellesmøtet på høgskolen: Bør denne samtalen flyttes til partnerskolene, og ikke foregå i så store former? Tror dere denne vil arte seg annerledes dersom praksislærer og kontaktlærer allerede på forhånd har hatt et møte?

T2: samtalen mens studentene er ute i praksis

Treklangen: Neste år vil i sette i gang med å utvikle et såkalt treklangsamarbeid (fag–ped.–praksis). Ville dere kjent det som en styrke dersom en pedagog også var til stede under trepartsamtale 2, for å få til en grundigere og mer allsidig refleksjon rundt undervisningsøktene?

Har denne samtalen blitt mer faglig? Er det reelt en fagsamtale mellom tre parter?

Hva kan vi gjøre for å virkelig gjøre studenten til en ansvarlig deltaker? Kan vi gi dem konkrete oppgaver på forhånd? Hvordan få dem til å reflektere rundt/stille spørsmål om det faglige innholdet i undervisningsøkten? Oppfordrer dere studentene til å kontakte oss mens de er ute i praksis? (Vi blir fortsatt ikke kontaktet...)

Hvordan forberede studentene på å diskutere praksisoppgaven?

Har vi (begge lærerparter) nå fått flere ideer til hvordan emnene fra høgskoleundervisninga i norsk kan aktiveres i studentenes praksis? (eks.: høytlesing, det å fortelle, ...)

T3: samtalen i Profesjonsforum

Synes dere denne samtalen har endret seg i forhold til samtalen i høst?

Ønske fra oss: Elevtekstene sendes til oss noen dager før profesjonsforum, slik at vi har bedre muligheter for å delta i en faglig diskusjon av elevtekstmaterialet. Vi ønsker også at studentene lager et lite støt-teark og gjerne en PowerPoint-presentasjon av selve teksten (med innlagte merknader etc.).

Hva har eventuelt endret seg? Ønsker dere å få noe annet/noe mer ut av disse samtalene? Hvordan skal vi i så fall gå fram for å få til det?

Praksislærernes utbytte?

Opplever dere at dere har fått noe ut av samarbeidet mellom høgskole og parterskole? Er noen av forventningene til å være partnerskole oppfylt? Vet dere noe om stemningen i miljøet, blant de andre praksislærerne?

Til slutt: tips til studentintervju

Vi skal også intervju studentgruppene. Har dere noen tips til oss om gode spørsmål til dem?

HELT til slutt:

Hvilke råd vil dere gi oss videre? Hva har fungert godt i år? Hva har ikke fungert så bra?

Vedlegg 5

Studentintervju april 2009

Samarbeid høgskole–partnerskole

Ser dere på begge parter (høgskole og partnerskole / kontaktlærer og øvingslærer) som lærerutdannere?

Merker dere at det er et samarbeid mellom kontaktlærer og øvingslærer? Hvis ja, på hvilken måte? (På hvilke områder merker dere eventuelt dette samarbeidet?)

Trepartsamtalene

Hvordan synes dere trepartsamtalene har fungert? Hva fungerte bra, hva må utvikles videre?

Trepartsamtale 1: på førpraksismøtet

Trepartsamtale 2: mens dere var i praksis, kontaktlærer ute på praksisskolen

- Vi ble som faglærere ikke kontaktet av dere under praksis (om faglige problemstillinger/spørsmål). Opplever dere ikke dette som noe behov?

Trepartsamtale 3: profesjonsforum, utvidet trepartsamtale

Praksisoppgaven

Kan dere gi oss noen synspunkter på praksisoppgaven? Styrke, svakheter? Noe vi bør justere/endre til neste år? Ser dere noen andre gode forslag til oppgave(r) (kan gjerne dreie seg om noe annet som er relevant for praksisfaget norsk)

Synes dere at dere hadde fått god nok faglig innføring (at dere hadde god nok faglig bakgrunn) i elevtekstemnet for å kunne arbeide bra med praksisoppgaven?

(Kan det være en idé å bytte om rekkefølgen på de to første norskemnene, slik at Elevtekster og grammatikk tilbys første semester og Barne- og ungdomslitteratur andre?)

Råd til oss?

Kan dere gi oss noen gode råd i det videre arbeidet med å utvikle et godt forhold mellom høgskole og praksisskole?

- Mer av noe?
- Mindre av noe?
- Ta inn noe nytt, annet?

Vedlegg 6

Student- og praksislærerintervju 16. mars 2010

1. Hvordan vil dere vurdere samarbeidet mellom Høgskolen og partnerskolen (når det gjelder å legge til rette studentenes praksis)?
2. Ser dere studenter en sammenheng mellom det dere lærer her på Høgskolen og det dere lærer ute i praksis? (syntesedannelse)
3. Råd til forebredringer?
4. Treklagen: Ser dere noen koblinger vi kunne gjort mellom fagene – eks. norsk og ped.?